

Chamberlain in Daladier

Včeraj popoldne sta govorila angleški in francoski ministrski predsednik o mednarodnem političnem položaju in trdni obrambni odločnosti obeh imperijev — Chamberlainova izjava o problemu Gdanska

LONDON, 12. maja. Včeraj sta skoraj istočasno spregovorila angleški ministrski predsednik Chamberlain in francoski ministrski predsednik Daladier ter oba zavzela jasno in odločno stališče do mednarodnega položaja. Oba govora sta vzbudila v svetovni javnosti veliko pozornost, zlasti je pa dosegla odobravanje Chamberlainova izjava glede gdanskega problema in Daladierjeva glede neomahljivosti Francije.

Chamberlainov govor

LONDON, 12. maja. Včeraj popoldne je govoril premier Chamberlain na kongresu pristajajočih konservativne stranke v Albert Hallu. Največjo senzacijo v njegovem govoru je vzbudil oni odstavek, v katerem se je dotaknil vprašanja Gdanska. Dejal je: »Mnogo ljudi v Evropi smatra sedaj Gdansk za najbolj nevarno točko za svetovni mir. Mi pa še vedno upamo, da bosta Nemčija in Poljska našli način, da se to vprašanje, ki se more in mora rešiti, spravi s sveta na miroljuben način. Ako bi pa bil storjen poskus, da se položaj Gdanska menja z nasiljem, ki bi ogrozilo neodvisnost Poljske, bi to povzročilo splošno konflikcijo, v katero bi bila nemudoma potegnjena tudi Velika Britanija.«

NE LE BESEDE, TUDI DEJANJA
Dalje je omenil Chamberlain svoj razgovor z bivšim francoskim ministrskim

Daladierjev govor

PARIZ, 12. maja. Včeraj popoldne sta se sešli obe francoski zbornici. Sejo parlamenta je odprl Herriot, ki je uvodoma prebral zahvalo českoslovaškega poslanika v Parizu francoskemu parlamentu za izjavo simpatij česko-slovaškemu narodu. Pri tem se je dvignila vsa zbornica. Nato je prebral Daladier poslanico predsednika Lebruna in imel svoj že vnaprej napovedani govor. Uvodoma je dejal, da je svet po 20 letih zopet v orožju. Sicer se povsod in neprenehoma govori o miru, toda prav tisti, ki največ govorijo o njem, zbirajo vojske, mornarice in letala. Ti govore o miru zato, da s tem opravijo svoje priprave za zavajevanja z nasiljem, čeprav za to ni nobene potrebe, saj bi se dala sporazumno rešiti tudi vsa eksistencialna gospodarska vprašanja.

FRANCIJA JE MIROLJUBNA
Francija nima nobenih napadalnih namenov, ker je vsa vdana humanitarnim idealom, Francija je napovedala vsemu svetu mir. Ta misel jo je vodila tudi do zveze z Anglijo, kateri se dvigla tudi pri njeni odločitvi za prelom s stoletno tradicijo neobvezne vojaške službe. Prav tako obdružuje inicijativnost predsednika Roosevelta in Francija je bila med prvimi, ki so sprejeli njegovo poslanico. Iz enakih razlogov je obljubila priskočiti na pomoč Poljski, Rumuniji in Grčiji, ako bi bile ogrožene in ključ vseh miroljubnih narodov sodelovanju za ohranitev mira. S to garancijo je Francija le znova potrdila že staro zavezništvo pogodbo s Poljsko, pri čemer so sklenile na zavedno izjavo, da dne 13. aprila t. l., ki jo slovesno ponavljajo zlasti v trenutku, ko bedi Poljska nad svojimi življenjskimi interesi.

FRANCIJA JE NEOMAHLJIVA
Nato je prešel na skupne interese s Turčijo in sodelovanje s sovjetsko Rusijo, s katero ima Francija že od l. 1935. obrambni pakt, ki je v polni meri v veljavi. Ta pakt predstavlja enega bistvenih elementov francoske zunanje politike. Čeprav se opazijo pri enakih pogajanjih med Anglijo in Rusijo neke razlike glede modalitet, se bo v želji po skupni volji go-

predsednikom Blumom, ki mu je dejal, da obstaja nevarnost za mir v prvi vrsti zaradi tega, ker je v svetu razširjeno mnenje, da Anglija in Francija eno govorita, a drugo delata, skratka, da ne mislita svojih besed resno. »Ni je večje in smrtonemnejše zmotne, je dejal Chamberlain, »kakor je ta. Bilo bi naravnost strašno, ako bi se Evropa pahnila v vojno zaradi take usode zmotne.« Prav takšna zmotna je, ako Nemčija veruje, da si želi Anglija z njo vojno, ali da jo misli obkoliti. Anglija ni ugovarjala ničemu, dokler je Nemčija ostajala v svojih mejah in je tudi priznavala njene trgovinske pravice v srednji in južnovzhodni Evropi. Ko je pa priključila sebi dežele, ki imajo nememško prebivalstvo, se je začel vsak sosedni narod ogroženega. Niti ne veš, kdaj pride na vrsto. Z upanje je bilo s tem porušeno. Nastalo je

tovo našel zadovoljiv sporazum. V srednji in vzhodni Evropi je s tem končno nastalo tisto, česar si je Francija že davno želela: sodelovanje Anglije s Francijo. Sodelovanje za mir v čisti proti grožnji z nasiljem. Za to je pa potreben obrambni blok z vojaškimi ukrepi, ki so bili že storjeni in ne bodo zmanjšani, dokler ne nehajo mobilizacije v množicah na nasprotni strani. V ta namen je namenila Francija letos 50 milijard frankov. Kljub temu se ta peza v Franciji ne občuti, ni ne inflacije ne bankroterstva in ves narod je ena sama produktivna družina. Zahvalil se je zato vsemu delavstvu, vsem vpoklicancem in vsemu narodu sploh. Ves francoski imperij preveča duh edinstva, sile in moči. Tisti, ki so upali, da bodo Francijo z grožnjami demoralizirali, so se zmotili. Če li bodo ponudili pravičen mir, ga bo sprejela, če jo bodo napadli, se bo pa branila.

KOMENTARJI V BERLINU
BERLIN, 12. maja. Nemški listi reagirajo danes na Chamberlainov in Dal-

Drugi dan obiska v Italiji

VELICASTNE POMORSKE VAJE PRI NEAPLJU. — VECERJA NA DVORU. — AVDIENCIA PRI PAPEŽU. — PRVI URADNI KOMUNIKE.

RIM, 12. maja. Včerajšnji drugi dan obiska jugoslovanskega kneza-naměstnika Pavla v Italiji je bil posvečen paradi vojnemu mornarstvu v Neaplju. Že ob 8.50 je prispel v Neapelj Mussolini, ki se je takoj podal na admiralsko ladjo »Trste«. Ob 9.30 sta se s posebnim vlakom pripeljala dr. Cincar-Marković in grof Ciano v spremstvu več drugih odličnikov. Ob 9.40 je prispel prestolonaslednik Umberto, nekaj minut nato pa dvorni vlak s kraljem Viktorjem Emanuelom III., kraljico, knezom Pavlom in kneginjo. Po ogledu častne čete sta se kralj in knez odpeljala na obalo in bila delca z velikimi manifestacijami ljudstva. Z obale sta se suverena odpeljala s spremstvom na ladjo »Trste«, kjer sta ju sprejela Mussolini in admiral Pini. Takoj nato so se pričele kombinirane pomorske in letalske vaje. Na obali so bile zbrane ogromne množice gledalcev. Vaje so trajale do 16. ure in je sodelovalo 20.000 mornarjev. Po vajah sta se kralj in knez s spremstvom vrnila v Rim, kjer je bila na dvoru slavnostna večerja, h kateri so bili povabljeni med drugimi tudi veleposlaniki Anglije, Francije in USA. Danes dopoldne je pa bil knez Pavel sprejet v avdienco pri papežu.

RIM, 12. maja. Politični razgovori med Cincar-Markovićem in Ciano so se tudi včeraj nadaljevali. O dosedanjih posvetih so bili izdani le kratki komunikacije. Iz komunikacij izhaja, da gre le za potrditev končnega sporazuma med Italijo in Jugoslavijo iz leta 1937, ne pa za pristop Jugoslavije k protikominternemu paktu ali zvezi osi Rim-Berlin.

Zapiski

Leon Blum

Te dni se je mudil v Londonu voditelj francoskih socialistov, bivši ministrski predsednik Leon Blum. Obiskal je voditelja angleškega laburista, opozicije majorja Attleea in druge vodilne opozicionalce. Njegova misija je bila pregovorniti angleške sodruge, naj opuste odpor proti uvedbi splošne vojaške obveznosti in sodelujejo pri politični in vojaški krepitvi Anglije, kakor tudi angleško-francoske zveze ter obrambnega bloka. Kakšen je bil njegov uspeh, ni znano. Leon Blum je bil rojen 9. aprila l. 1872. v Parizu in je Žid. Bil je časnikar, gledališki kritik in marksistični bojevnik že v mladih letih. L. 1895. je postal član državnega sveta, l. 1914. do 1916. uradnik v ministrstvu javnih del, l. 1919. pa poslanec in takoj nato predsednik socialističnega poslanskega kluba. L. 1924. je bil soustanovitelj levičarskega volivnega kartela, ki je povzročil v maju padec Poincaréjeve in nato Millerandove vlade. Kljub temu Blum s svojo stranko ni hotel v vlado. L. 1928. je pri volitvah propadel, l. 1932. je bil pa zopet izvoljen v parlament, kakor tudi l. 1936., ko je bil soustanovitelj ljudske fronte in je pozneje postal dvakrat ministrski predsednik. Zlom ljudske fronte po neuspehih v notranji in zunanji politiki ga je palmil zopet v opozicijo. Blum je tudi avtor več esejskih knjig in razprav.

Ribbentropova izjava

Mi, ki smo močni, nimamo potrebe, da lažemo. Kar se tiče bodočnosti, sta nemški in italijanski narod lahko mirna. Nemčija in Italija sta združeni v isti usodi. Demokracije nam sprevidijo, na hočeta Mussolini in Hitler le mir. Ako jih pa ne bodo pustili pri miru, naj se zavedajo, da sta ta dva človeka s svojima narodoma nepremagljiva, je dejal dopisniku »Popolo d'Italia« nemški zunanji minister Ribbentrop.

Poljski socialisti za svobodo

Poljska socialistična stranka je pozvala delavstvo, da se stavi v obrambo domovine, njene neodvisnosti in svobode. Postavila se je s tem v isto vrsto z ostalimi strankami, tako da je danes Poljska v vsakem pogledu složna.

Osnovna načela civilizacije

Anglikanski škofje v Angliji so podpisali manifest, v katerem definirajo osnovna načela prave civilizacije tak: Spoštovanje vseh obveznosti, ki jih prevzame država ali kakršna koli osebnost, svoboda vere, besed in dejanj v okviru javnega reda in enakost vseh pred zakonom.

Francija se prazni

Belgija ima na en km² 265 ljudi, Anglija 264, Nizozemska 232, Nemčija 140, Italija 133, Svica 98, Poljska 84, Francija 75. Slednja ima še mnogo prostora za ljudi, pa malo življenjske razmnoževalne sile v sebi. L. 1936. se je rodilo v Franciji 630.000, l. 1937. le še 616.863 otrok. Od teh otrok odpade skoro tretjina na manjšine, posebno na Italijane, ki tvorijo v nekaterih pokrajinah juga 30% prebivalstva.

Slovaška industrija v zadregi

Po novi razmejitvi bivše CSR je zašla tudi Slovaška v krizo. Nabava industrijskih potrebščin za predelavo je vedno težja, država je izgubila prejšnje industrijsko zaledje, pa tudi iz mest se je oddelilo mnogo konsumentov, Čehov in Židov.

Maribor, 12. maja.

Po končani evropski turneji je izjavil romunski zunanji minister Gaiceneu časnikarjem, da je naletel na vseh prestolnicah na prizadevanje za ohranitev mira, le da ta mir v raznih državah različno razumejo. S tem je samo potrdil tisto, kar je vsak poznavelec mednarodnih političnih dogodkov v zadnjem letu že davno spoznal, kar pa doslej skoraj še ni bilo tako jasno formulirano, kakor bi bilo treba. Saj je prav v tem različnem gledanju na problem mira vsa globina prepada, ki zija med obema glavnima evropskima taboroma.

Kdor misli, da Nemci ali Italijani niso nasprotni novi svetovni vojni in da si ne žele prav tako kakor Angleži ali Francozi ohraniti mednarodni mir, ustvarja svoje napačne zaključke iz zmotnih postavk. Kadar govorita Hitler ali Mussolini o potrebi po miru, mislita resno, enako kakor Chamberlain ali Daladier. Vsi štirje krmari velikih evropskih narodov se vsak zase in vsi skupaj prav dobro zavedajo vseh nevarnosti, ki jih krije v sebi eventualno novo obračunavanje z orožjem, kakor tudi dejstva, da je v vsaki vojni znan pač začetek, nikoli pa ne tudi konec.

Med mirom, kakršnega si zamišljajo dinamične sile, in med mirom, po kakršnem hrepenje velike demokracije, je pa — kakor je Gaiceneu tako točno povedal — vendarle ogromna razlika. Mir dinamičnih sil ne pomeni stagnacije in statusa quo, ampak neprestano preobrazbo, ne le razmerja sil in ravnotežja, ampak tudi zemljevida, mir demokracij pa nasprotno ohranitev sedanjeja stanja in sedanjih meja. Po pojmovanju dinamičnih sil ograja mednarodni mir tisti, ki se upira mirnemu uresničenju njihovih načrtov ter grozi, da se mu bo s silo uprl. Po pojmovanju demokratičnih sil ga pa ograja nasprotno oni, ki noče priznati statusa quo in zahteva vedno nove spremembe v smislu svojih načrtov in aspiracij.

Nemčija in Italija sta v okviru svojih prizadevanj po novi ureditvi Evrope in sveta na mirni način, brez prelivanja krvi likvidirali v teku enega samega leta avstrijsko, sudetsko, češko, kladpedsko in albansko vprašanje ter silita sedaj že k nadaljnji rešitvi gdnarskega, pomorjanskega, tunizijskega, džibutskega in suškega problema, katerim naj bi se po pozneje pridružili eventualno še drugi, pred vsem sveda kolonialni. Vsi ti problemi naj bi se rešili v obliki mirnega priznanja nemških in italijanskih zahtev s strani prizadetih in neprizadetih. Tako rešitev izključuje že a priori vsako potrebo ali celo možnost krvavih spopadov, kajti ako se neki zahtevi niti ne upre, se izvrši njeno uresničenje lahko na najmiroлюбnejši način.

Anglija, Francija in ostale sile njunega bloka so ti dinamični mir zaradi miru dolgo tolerirale, in prav Monakovo je bilo najlepši dokaz tega stališča. Po Monakovem so pa pribele zagovarjati odpor proti dinamičnemu miru za statični mir. Po njihovem pojmovanju se ne bi smela načeti in reševati nobena vprašanja več, katerih rešitev bi pomenila spremembo obstoječega stanja in krepitev moči dinamičnih sil. Blok, ki so ga pričele ustanavljati z dajanjem garancij in sklepanjem obrambnih zvez, je zato naperjen le proti nadaljnji dinamiki, ne pa proti miru, katerega tudi one žele ohraniti. Ta blok je zato defenzivnega, ne ofenzivnega značaja. Defenziva pomeni tu obrambo pred rušenjem statusa quo. Toda tudi obe dinamični velesili, ki sta sedaj sicer politično in vojaško zvezo, sta prav tako odločno izjavili, da je njuna zveza defenzivnega značaja. Defenziva pomeni tu obrambo pred zagovarjanjem statusa quo.

Po mnenju prvih je torej mogoče ohraniti mir le na ta način, da ostane v bodoče vse pri starem, po mnenju drugih pa ako se nadaljnji razvoj ne onemogoči. Razlika je po vsem tem dovolj vidna, in romunski zunanji minister Gaiceneu je zadel res naravnost v živo, ko je dejal, da so v vseh evropskih prestolnicah odkritosrečno za ohranitev mira in preprečitev nove vojne, samo da glede pojmovanja bistva in smisla mira med njimi ni soglasja. Le s tega stališča, da si zares na vseh straneh žele miru, je pa tudi mogoče razumeti, da je bil doslej ohranjen

Nemško-poljska napetost

ZBIJANJE NEMSKIH ČET OB MEJAH POLJSKE. — NEMŠKE ČETE NA SLOVASKEM. — GROZNJA GD ANSKEGA LISTA POLJSKI.

VARŠAVA, 12. maja. Vsi poljski listi so polni poročil o velikih premikanjih nemških čet ob meji. Središče teh operacij je Moravska Ostrava. Slovaški vladi je bilo sporočeno, da se bodo nemške posadke v smislu nemško-slovaških protektoratskih določil nastanile v pasu, ki je bil za to določen, to je na obronkih Karpotov ob južni poljski meji. Prav tako poročajo o velikih vojaških transportih, ki so se ponoči vozili skozi Monakovo v smeri proti severu.

VARŠAVA, 12. maja. Predvečerniški

»Kurier Poranny« je na nemško zahtevo po plebiscitu v Gdansk odvrnil, da se mora prej izvršiti plebiscit na Češkem in Moravskem. Včerajšnji »Danziger Vorposten« odgovarja, da je plebiscit v Gdansk odveč in da bo o pripadnosti mesta odločila Nemčija. Ako Poljska tega noče razumeti, se igra z ognjem. Angleško posredovanje odklanja. Sedaj je vrsta na Poljski, da dokaže dobro voljo. Če bo zakrivila, da bo nemška potrditljivost pošla, naj ve, da je Nemčija pripravljena marširati.

Garancije tudi za Baltik

SOVJETSKA RUSIJA ZAHTEVA, DA SE DAJO ENAKE GARANCIE KAKOR POLJSKI IN ROMUNJI TUDI BALTSKIM DRŽAVAM.

MOSKVA, 12. maja. Uradno glasilo sovjetske vlade »Izvestija« je objavilo včeraj uvodnik, ki z predvečernjšo izjavo Chamberlaina v spodnji zbornici še ni v celoti zadovoljen. Ugotavlja, da v pogajanjih med Londonom in Moskvo še ni uveljavljeno pravilo reciprocitete in enakosti. Res imata tako Poljska kakor Romunija angleško-francosko garancijo, toda sovjetska meja ne poteka samo ob Romuniji in Poljski. V Baltiskem morju je še nevarna odprtina, ki jo izpopolnjujejo države brez takšnega zagotovila. To pot so

torej ruski uradni krogi vzeli na znanje dejstvo, da bi v primeru, ko bi morala priti Rusija na pomoč državam z garancijami, tudi Anglija in Francija takoj pristopili. Sporazum v tem pogledu je došen, odprta je še pomanjkljivost ob Baltiku.

LONDON, 12. maja. Z ozirom na v »Izvestijah« izišli članek se je podal včeraj dopolnile sovjetski veleposlanik Majski v Foreign Office, kjer se je sestal z lordom Halifaxom, s katerim sta v prijateljskem tonu razpravljala o tej zadevi.

Španija v vojaški zvezi?

PO PARISKIH POROČILIH BO TUDI ŠPANIJA PRISTOPILA K VOJAŠKI ZVEZI ITALIJE IN NEMCIJE.

PARIZ, 12. maja. Tukajšnji listi poročajo, da je namen Göringovega obiska v Španiji pristop Španije k vojaški zvezi Italije in Nemčije. Tako bi Španija bila po pristopu k protikomunističnemu paktu in izstopu iz Zveze narodov vključena tudi v vojaško zvezo osi. Mnogi znaki kažejo, da bo Španija tudi zares storila ta korak

in da bo njen pristop podpisan v Berlinu meseca junija istočasno s podpisom italijansko-nemške vojaške zveze. Zveza bi se v tem primeru spremenila tudi po besedilu v nemško-italijansko-špansko. K podpisu v Berlin pride poleg Mussolinija in italijanskega kralja tudi general Franco.

Pogajanja med Francijo in Italijo?

LONDON, 12. maja. »Daily Mail« objavlja senzacionalno vest, da je pomenil včerajšnji obisk francoskega veleposlanika v Rimu pri Ciaru pričetek pogajanj med Francijo in Italijo za sporazum v vseh spornih zadevah. Vest se uradno dosti še ne potrjuje.

Angleško-romunska trgovinska pogodba

BUKAREŠTA, 12. maja. Angleško-romunska trgovinska pogajanja so se uspešno zaključila. Romunija bo dobila posojilo 5 milijonov funtov za nakup blaga v Angliji, ta bo pa kupila v Romuniji 200.000 ton žita. Sir Leith-Ross je preko Carigrada odpotoval v Atene.

Rusija za odgojitve soje Zveze narodov

PARIZ, 12. maja. Sovjetska vlada je izrazila željo, da se zasedanje Zveze narodov za nekaj časa prestavi. V tem vidu pariški tisk dobro znamenje, da želi Rusija dokončno urediti svoja pogajanja z zahodnimi velesilami.

LONDON, 12. maja. Današnji jutranji tisk poroča, da se bodo angleško-ruska pogajanja do zasedanja v Ženevi po diplomatski poti pospešila. Novi angleški predlogi bodo v Moskvi proučeni še pred Potemkinovim odhodom v Ženevo.

PRED VOJAŠKO DOLŽNOSTJO V AVSTRALIJI.

SIDNEY, 12. maja. Vlada je izdala zakonik odlok za pomožnost proizvodnje streliva in uvedbo registriranja vseh moških od 18. do 65. leta. Vojni minister je izjavil, da lahko Anglija vsak čas računa na avstralsko podporo.

kljub vsem tako nevarnim položajem, ki smo jih v zadnjem letu doživeli.

Ali bo ohranjen tudi v bodoče? Odvisno je to od zmage enega ali drugega stališča ali eventualnega kompromisa, ki bi se utegnil najti med obema pojmovanjima. Toda kompromis je mogoč samo ako

Domači zapiski

Akademiki in narodna obramba

Akademsko društvo »Doberdoba«, akademsko podružnice CMD, JS in Braničbora na ljubljanski univerzi so razposlale poziv vsem sličnim akademskim društvom, da se priključijo »Akademskemu narodno obrambnemu svetu«, ki je bil te dni ustanovljen v svrhu skupnega dela.

Naši notranji dolgovi

Po izkazu Narodne banke so znašali naši notranji dolgovi dne 1. aprila letos 6.193.256,400 din. Lani je bilo amortiziranih 117.790,700 dinarjev. Da bi narod mogel imeti kontrolno nad uporabo državnega denarja, je potrebna popolna demokratizacija naših notranje političnih priključkov, brez katere ni leka sedanjim nepriključkom, pišejo »Narodne Novine«.

Povej narodu samo resnico

Med prve dolžnosti narodnih voditeljev spada dejstvo, da morajo vselej povedati narodu resnico. Do lastnega naroda ne sme biti ničesar neiskren. Njemu je treba odkrito povedati, kakšen je položaj, kako ga je mogoče popraviti in kaj je treba v ta namen ukreniti. Seznaniti je treba narod z vsemi zaprekami, ki se stavijo na pot tako, da ljudje točno vedo, kako stvar stoji... (Hrvatski dnevnik)

Beg iz življenja — Izdajstvo človeka

Se pred 15 leti je bil samomor v Bosni senzacija. Danes je to vsakdanji pojav. Ne samo v mestih, tudi na vasi se kmetije in kmetice obešajo, skačejo v vodo, zastripajo se, si prerežejo žile. Človeško življenje je postalo strašno poceni, brez vrednosti. Če ubiješ tujega psa, si kaznovan, če se prostovoljno ubiješ, za to se mihi ne zmeja. Beg iz življenja je protinavratni pregrešek, negacija volje, izdajstvo ljudske ideje. Priroda samomora ne pozna. Cerkev se bori proti temu, javnost bi ji morala pomagati. (Katoliški tiskar)

Spomin generala Stefanika

Po vsej Slovaški, pa tudi naših Čehi in Slovaki, bodo letos praznovali dvajsetletnico tragične smrti slovaškega generala Stefanika, ki je na povratku v svobodno domovino na še danes nepojasnjen način strmožlaval z letalom. Glasilo naših Slovkov, »Narodna Jednota«, komentira generalovo smrt in citira njegove besede: »Ne smemo se deliti na Čeha in Slovake, pred očmi moramo imeti edino to, da bodo Čehi in Moravi in na Češkem Slovaki, a Slovaki na Slovaškem Čehi.«

Hrvatski škofje svojemu narodu

Hrvatski narodni sloji so vzdrževali trajne vezi s sv. Petrom na nebu in z njegovim grobom na zemlji... Priča temu je med drugim tudi Dante, ki je v svojem pesniškem »Raju« ovekovečil rimskega romarja iz Hrvatske. S spoštovanjem sv. Petra je bila vselej povezana vdanost Hrvatov do njegovih rimskih naslednikov. Zato tudi ni ničesar čudnega, da silo pokoriti Hrvate, Nad belim Zagrebom ni nikoli vihrala turška zastava, pa tudi druge je začelo...

Manjšine v Novem Sadu

Novi Sad je imel te dni občinske volitve. Od Madžarov je prišlo v občinski svet šest, od Nemcev pa pet zastopnikov. Prej jih je bilo sedem.

Centralizem, društva, organizacije

Centralisti so trajno polagali važnost na to, da povežejo društva s centralistično organizacijo. Tako so skoro vse organizacije in društva prešla v roke central v Beogradu ter izgubila svojo samostojnost. Hrvatska društva, ki so se temu upirala, so bila razpuščena. Današnja vlada, ki priznava hrvatsko individualnost, ne zavira razvoj hrvatskih društev in organizacij, tako je mogoče izvesti reorganizacijo teh na način, kakor so to storili Slovenci in Srbi. Gotovo bodo tudi sportna združenja izvojevala decentralizacijo na temelju enakopravnosti. Danes ni stranke ne činitelj v državi, ki ne bi priznal, da je Jugoslavija kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev. Dosledno temu je prav, da si tudi Hrvati izgradijo svojo individualnost v datu sporazumu. (»Ozore«)

SPORAZUM S TURCIJO.

LONDON, 12. maja. Reuter poroča, da so bila angleško-turška pogajanja sinoči zaključena.

ZANIMIVO ODKRITJE.

DUBLIN, 12. aprila. Oblastva so odkrila, da so bili v bombne eksplozije IRE vpleteni nemški špijoni.

NEMSKI TRGOVINSKI DEFICIT.

BERLIN, 12. maja. Trgovinska bilanca se je letos zaključila z deficitom 27 milijonov RM v primeri s 3,5 milij. RM lani.

DR. BRINKMANN ODSTAVLJEN.

BERLIN, 12. maja. Dr. Brinkmann, ki je bil imenovan po odstopu dr. Schachta za direktorja Reichsbanke, je stavljen na razpoloženje.

KONEC STAVKE V USA.

WASHINGTON, 12. maja. Plemenitemu posredovanju Roosevelta se je včeraj posrečilo, da je bil v pregovorni stavki dosežen sporazum. 450.000 delavcev je spet odšlo na delo.

Uboj v Bresternici

Sodišče je razsodilo pri razpravi, o kateri poročamo na zadnji strani, da sta odgovorna za smrt Antona Jarca iz Bresternice Stegne in Franc Otenovšek ter ju obsodilo vsakega na 4 leta in 10 dni težke celi ter na izgubo častnih pravic za 2 leti. Ostali so oproščeni.

Vremenska napoved. Prevladovalo bo oblačno vreme z dežjem v presledkih. Včeraj je bila najvišja temperatura v Mariboru 16,4° C, danes najnižja 9,5° C, opoldne pa 16,5° C.

Borza. Curiah, 12. maja. Devize: Beograd 10, London 20,84, Pariz 11,79, New York 44,5/16, Berlin 178,50, Milan 23,42/16, Sofija 5,40, Praga 15,25, Budimpešta 87, Bukarešta 3,25.

se pokaže na obeh straneh pripravljenost k popuščanju, tako da vsaka stranka nekaj žrtvuje. Samo enostranske žrtve niso kompromis, ampak diktat in kapitulacija. »Kompromis« pa je beseda, ki jo pozna le demokratski besednjak.

-r.

Novice

Težak in naporen je splavarjev kruh

Spomnadi, ko se v Savinskih planinah topi sneg in Savinja, naraste, Gornja Savinjska dolina oživi. Ob bregovih reke se zbirajo delavci, ki so celo zimo počivali ali pa opravljali druga dela. To so plovci, ker plovijo les po strugi do pravišnih mest, kjer vežejo splave. — Plovci imajo zelo težko delo, saj morajo po cele dneve do kolien ali celo do pasu v mrzli vodi vlačiti težke plohe po rečni strugi, ki je polna skalnatih čeri. Zato pa dobijo plovci za svoj trud poleg razmeroma dobre plače še vsako opoldne takozvani »povrniki« v obliki litra dobrega vina. Plovci so obuti v krampizarje, to so čevlji, ki imajo na poudelkih ostre jeklene kavlje, da jim ne polzi na gladkih plohih in skalah. Pri delu se poslužujejo cestnih krampov, s katerimi vlačijo les. Po Savinji se valj od Solčave mimo Luča do Ljubnega po več tisoč plohov.

Ko povežejo les v splave, odplovejo posamezno po Savinji. Vsak splav ima dva spremeljevalca. V Celju je prva postaja splavarjev. Tam navadno prenoče. Ker je reka že dovolj velika, vežejo dva splava v enega in po en spremeljevalec vsakega splava se vrne domov. Ostali nadaljujejo pot proti Zidanemu mostu. Tam je druga splavarska postaja. Zopet zvežejo več splavov skupaj do tretje postaje niže Zagreba, ki je večkrat tudi končna postaja savinskih splavarjev, ker se tam že pričenja lesna kupčija. Ostali pa plovejo dalje proti Donavi. Takšna vožnja splavarjev traja po štiri do šest dni. Vožnja je polna romantike in tudi nevarnosti.

Kakor smo že poročali, je letos jesna trgovina v Savinski dolini v zastoju. Prava sezona splavarjev se še ni pričela, kar navdaja mnoge z zaskrbljenostjo.

Kdo sme na sezonsko delo v tujino

Izseljeniški problem je v zadnjem času vzbujal v naši javnosti precej pažnje. Slišali smo razne predloge in razmotrivanja, po kakšnih poteh naj se v bodoče vrši izseljevanje naših delovnih moči. Pametno stališče je zavzel pri tem tudi naša oblast, ki je dobro proučila po merodajnih zastopnikih socialni položaj izseljeniških pokrajin. Našim občanom je bilo naknadno poverjeno, da izvrše popis vseh interesov na seznamih, ki jih je izdal odbor za ureditev izseljenškega vprašanja v Murski Soboti. Ta popis bi se naj po navodilih omenjenega odbora izvršil točno po dejanskih okoliščinah, za kar so prevzeli materialno, osebno in moralno odgovornost vsi občinski predsedniki in tajniki. Omenjeni seznam, na katerega bi se naj ozirala Borza pri zaposlitvi sezonskih delavcev, vsebuje med drugim naslednje določbe: Pri sprejemu na sezonsko delo se bodo smeli upoštevati sledeči delavci in delavke: 1. ki nimajo nikakega imetja (zemlje, hiše in denarja), 2. ki imajo številne družine (dosti neposkrbljenih otrok) pa prenašo zemlje za preživljanje, 3. ki imajo malo zemlje, a so zelo zadoženi, 4. ki imajo več zemlje, a so njih posestva prezadolžena in jim grozi nevarnost, da gospodarsko propadejo, 5. ki so v zadnjem času imeli večjo nesrečo in jim je eksistenca ogrožena. Ne smejo pa na sezonsko delo, četudi se prijavijo kot delavci: oni, ki sami, odnosno njih svoji, bodisi starši, mož, žena, ali drugi sorodniki, s katerimi živijo v skupnem gospodinjstvu, posedujejo dovolj zemlje ali drugega imetja, obrt ali priložnostni zaslužek, ki zadostuje za preživljanje njih družine, ali oni, ki svoja posestva zanemarijajo, ali oddajajo v najem, ali če za obdelovanje svoje zemlje najemajo služničad, sami pa

iz pohlepčnosti po denariju hodijo na delo v tujino. Nadalje oni, ki so moralno pokvarjeni ali drugače grobi in nasilni, delamrzn, vdani plaščevanju in lahkomišno zapravljajo zasluženi denar ter zasluzka ne pošiljajo domov itd.

Gosenice uničujejo posevke

V Medmuru in Prekmurju so se pojavile ogromne množice gosenic, ki uničujejo posevke, sadno drevje in vinograde. Oblasti so pokrenile vse potrebno, da bi mrčes uničili, kar pa se jim še ni posrečilo. Gosenice so napravile zelo veliko škodo.

Regulacija Mure

Mura je prepotrebna regulacije. Prizadej krogi so se dolgo borili za preurejanje dna. Njihovo prizadevanje je bilo uspešno. Te dni je bil odobren kredit za regulacijo Mure od Gorican do Kotoribe v znesku 2 milijonov din.

Voz gnoja čez otroka

V mariborsko bolnišnico so pripeljali 7-letnega Ivana Solarja iz Tepanja pri Kaničah. Dečkov oče je posodil sosedu voz za vožnjo. Ta je naložil poln voz gnoja in posadil po nepravilnosti otroka med ojnice. Pri vožnji je otrok padel pod voz, da so šla kolesa preko njega in ga težko poškodovala.

o. V Štorah je do nedavnega raznašal »Večernik« g. Edvard Čehovin. Naročnike obveščamo, da g. Čehovin ni več raznašalec našega lista in tudi ni pooblaščen, kasirati naročnike.

o. Akademija Podmladka Jadranske stráže, Včeraj smo poročali o zelo uspešni akademiji podmlad. JS celjske gimnazije. Vsi sodelujoči zaslužijo priznanje. To je predvsem pozhrtvovalna naklonjenost nastavnikov celjske Glasbene Matice, odličnih umetnic ge. Miroe Santicove in sopranistke ge. Helene Lapajne. Nič manj g. ravnatelj Karlo Santic, ki stoji vedno ob stičnih prilikah z vsi ljubeznostjo na strani našega dišstva. Tudi matična gojenca sošista gđ. Breda Rajhova in Demetri Brodar sta s svojim tehitnim izvajanjem doprinesla akademiji svoj delež.

o. Smrt Pavla Debeveca. V Ljubljani je nenadoma umrl publicist in urednik nekaterih revij ter prevajalec Pavle Debevec. Smrt vedrega in družabnega ljubljancana je njegove znanke in prijatelje zelo presenetila in potrla.

o. Valja prebivalstva pred napadi iz zraka. 21. maja ob pol 11 bo pri Sv. Marjeti ob Pesnici predavanje banovinskega inštruktorja za protipilnske napade dr. Jurečka Ivana o lastnostih in učinkih strupenih plinov. Ob 15. bo istotam praktična gasilska vaja.

o. V Metavi pri Mariboru je te dni zgorela vinčarja, katero je upravljala vinčarka Marija Kaloh. Požara ni povzročil njen sinček, kakor so prvotno domnevali. Vzrok požara je še neznan.

o. Otroci zazgali hišo in gospodarsko poslopje. Ko je bil posestnik Viktor Vračič iz Petrijane niže Ormoža s svojo družino na njivi, so mu otroci, ki so se do-

Novo!

Persil

v praktičnem

malem zavitku

samo

Din

3-

ma igrali, zažgali gospodarsko poslopje. Ogenj se je naglo razširil in kmalu je bilo vse v plamenih. Pogorelo je vso poljsko orodje, več glav živine in slama. tako da ima okrog 100.000 din škode.

o. Fantovski pretep. Ko so se fantje vračali iz vinotoča, so se spri in stegli. Pokazali so se noži, katerih žrtev je postal posestniški sin Ivan Mirkovič iz Pušene pri Veliki Nedelji.

o. Ceste v okolici Makol. Skoraj vse občinske ceste so v zelo slabem stanju. Se bližnje dovozne ceste k banovinskim ne dobijo dobrega oskrbovanja. Stanje občine Makole vendar ni tako slabo, da bi za ceste ne mogla ničesar storiti. Treba je le malo dobre volje, Ker se s kulom ne da doseči in plačati z dokladami, naj se polžejo zasebni prispevki od tistih, ki ceste najbolj rabijo. Vse skupaj pa bo toliko zaleglo, da se izboljšajo vsaj dovozne ceste do banovinskih.

o. Kolesarska nesreča v Sp. Dupleku. Pijana kolesarja iz Spodnje Korene sta pomoči povozila v Sp. Dupleku posestnika Janeza Sekola iz Oglice. Sekol je dobil po glavi težje poškodbe.

Calje

c. Stalno vojaško godbo je dobil 39. pešpolk v Celju.

c. Smrtina kosa. Umrla sta v Celju 85-letni Fajz Jakob gd Sv. Ožbalt pri Ponikvi in poldrugetni Petek Mišan, sin kamnoseka iz Dobrove.

c. Borza dela. 10. maja je bilo prijavljenih 678 brezposelnih (63 žensk). Delo dobijo 4 hlapeci, 1 kovač, 1 čevljar, 3 dekle, 5 kuharic, 4 služkinje in 1 postrežnica.

c. Aretacija v zvezi z roparskim umorom. Pred tremi leti so našli v Megojincah pri Grižah umorjenega in oropaneega posestnika Autona Golavška. Roparskega morilca takrat ni bilo mogoče izslediti. V zvezi s tem umorom so sedaj aretirali nekega posestnika iz Megojine, ki se je o tem umoru nekega zarezal. Prišlo je sedaj tudi na dan, da je ta posestnik imel ljubavno razmerje z ženo umorjenega Golavška, ki je tudi aretirana.

c. Tatvina. V neki gostilni v Celju sta bila splavar Jože L. iz Rečice ob Savinji in brezposelni natakar Jože P. iz St. Rupert nad Laskem. Ko sta odhajala, je natakar povabil splavarja še drugam na liter vina. Med potjo je obiel splavarja okrog pasu in tako objeta sta prišla pred gostilno. Natakar je naročil liter vina, ko

je bilo treba plačati, je nenadoma izginil. Splavar je segel v hladni žep in opazil, da mu manjka denarnica s 450 dinarji. Jožeta P. so aretirali in izročili sodišču.

Ptuju

p. Lukič Radko in njegova soproga iz Beograda, sedaj na Vurbergu, sta pokolnili Protituberkulozni ligi v Ptuj za njen disperanz 310 din.

p. Iz Halož. V bregovih Haložah so komaj čakali dežja. Po slemenih, kjer se vrste njihove nizke kočje, že ob mali suši pogrešajo vodo. Primorani so, da si jo nosijo v vrhli ali brentah iz globokih grab. V preteklih dneh jih je že hudo škrobelo za vodo, ker se je približalo škropljenje. Iznesli so razsušeno posodo, da jo nabijejo in napolnijo z vodo iz grab za škropljenje. Nošnja vode po teh strmih nah je na tisoče kratov križeva pot Haložana. Zadnjega dežja so se Haložani posebej razveselili. Ali vsi niso bili obdarovani z njegovo blagodejnostjo. V okolici Zetla je bil prvi spomladanski požar — toča, ki je poklestila vse mladje.

p. Dijaški koncert prireditelja danes v Glasbeni Matci gimnazija in meščanska šola.

p. Drevo ga je ubilo. Pri podiranju v gozdu je zagrabilo padajoče drevo 65-letnega preužitkarja Lampreta Jakoba iz Sečv pri Stopgah. Težkim poškodbam je kmalu podlegel.

p. Prvi bencinski požar v Ptuj. Danes ob pol 17. uri poteče 49 let, ko je v Ptuj izbruhnil prvi bencinski požar v veletrgovni Jurce. Ob tej priliki je izgubilo življenje 8 oseb.

Rokoborec: »Ali je mesto prosto, spoštovana gospa?«

1939 VELESEJEM
V LJUBLJANI
5-12. JUNIJA

Po mestih in trgih, v vsaki večji vasi širom Jugoslavije se bo blisčal s cerkvenega zidu, šole ali pa županskega poslopja ličen plakat letošnjega pomladanskega ljubljanskega velesejma ter vabil in klical v dnevi od 3. do 12. junija v belo Ljubljano. Pa tudi v zamejstvu bo značilne naše gospodarske delovnosti. Plakati osmreka je izdelal akademski slikar profesor I. Vavponič. Male kartonske plakate je izdelala Mariborska tiskarna.

Maribor

Izredno suh je bil letošnji april

V Mariboru že dolgo nismo zabeležili samo 14 mm padavin v aprilu kakor letos

Tukajšnja meteorološka postaja je zbrala za april zelo zanimive podatke o vremenu. Najtoplejši dan je bil 7. april, ko je termometer kazal 26,1 stopinj C v senci, najhladnejši pa je bilo 25. aprila zjutraj, ko je temperatura bila 1,4 stopinje pod ničlo. Takrat je bila tudi slana. Zelo topla dneva sta bila 7. in 8. april. Lanski april je bil od letošnjega mnogo hladnejši, saj je bila šest dni temperatura pod ničlo in ni bilo nobene zalede toploga dneva.

Deležalo je aprila samo štiri dni, najbolj 29. aprila, ko je bilo 7,4 mm padavin. Tega dne popoldne je letos tudi prvič gmelno in bliskalo. V Mariboru že dolgo ni bilo takšne suhe, kakor v letošnjem aprilu. Ves mesec je bilo samo 14 mm padavin. Še bolj suh je bil lanski marec, ki je imel polovico manj padavin. Lanski april je bil nasprotje letošnjemu, saj je bilo takrat 83,1 mm padavin.

Zanimivo je merjenje padavin. Dež pada v posebno posodo, ki jo imenujejo

dežjemer ali ombrometer. Višina vode se izrazi v milimetri. Višina enega milimetra na površini enega kvadratnega metra je enaka vsebini enega litra vode. Če računamo po tem načinu, vidimo, da je padlo v preteklem mesecu v Mariboru

na 1 kv. m 14 litrov vode.

Aprila je bilo 6 jasnih in 7 zelo oblačnih dni. Ostali dnevi so bili deloma oblačni. Zelo vetrovno je bilo 4., 5., 6. in 26. aprila.

70 novih telefonskih naročnikov

Že več let je v Mariboru velika telefonska mizerija. Več sto interesentov že leta in leta čaka na telefonski priključek, kar doslej ni bilo mogoče uresničiti. Zato je pošta uprava nedavno položila v mestu več novih telefonskih kablov. S tem se bo lokalno gospodarstvo vidno poživelo, saj je telefon dandanes neobhodno potreben gospodarski pripomoček. Z novimi telefonskimi kablji bo omogočena ugodna rešitev vseh prošelj za napelavo telefona. Število naročnikov se bo sedaj povečalo od 800 na 1500.

Železniška uprava namerava izpreme-

niti vozni red v toliko, da bo pripeljal vlak iz ljubljanske smeri, ki služi predvsem dišavlju mariborskih šol. Za 7,20, ter opoldne najaz ob 13.20. Ta izprememba nikakor ni ugodna, ker pripelje dijakim mnogo pred pričetkom pouka v mesto in so ob slabem vremenu cele pol ure prepuščeni ulici in morda še celo slabi družbi. Tudi opoldanska vožnja domov ne ustreza, ker otroci že komaj čakajo, da pridejo do kosila. Zato prosijo prizadeti starši, da se vozni red v tem pogledu ne izpremeni.

2,000.000 dinarjev za 30 novih hiš

Pred dobrim letom so ustanovili namene Mestnih podjetij stavbeno združbo, ki si je dala nalogo, zgraditi svojim članom ceneje in lične domove. Načrt se bo že v kratkem uresničil. To je prišlo do izraza tudi na sinočnjem običnem zboru združbe, ki se je vršil v mestni posve-tovalnici.

O stanju akcije se poročali predsednik g. inž. K. Štela in ostali funkcionarji. Na zadnji seji mestn. sveta je občina sklenila, zaprositi Borzo dela za brezobrestno posojilo 2,000.000 din. Čim se bo to posojilo realiziralo, bo zgradila občina 1 sta novanjško hišo za svoje nameščenke, ostanek pa odstopila združbi za zidavo hiš članom. Sedaj se je posrečilo, dobiti pri enem večjih denarnih zavodov obvez-

no izjavo, da se stavebnici združbi dovolj posojilo 3,000.000 din po prav ugodni obrestni meri. Posojilo bo nemara kmalu realizirano, tako da se bodo člani lahko najkasneje že prihodnje leto vselili v svoje hišice.

Mestna občina je na bivšem Rosenbergovem posestvu med Betnavsko in Tržaško cesto že rezervirala potrebno stavbišče za skupino 30 enonadstropnih hiš. Načrti so že skoraj popolnoma izdelani. Kolonija magistratnih nameščenec se bo zgradila v celoti naenkrat ali pa v dveh ali večjemu v treh etapah.

Izvoljen je bil v glavnem dosedanj o d b o r s predsednikom g. inž. Kšelo na čelu, ki bo akcijo energično nadaljeval.

m. Trinadstropno stanovanjsko hišo gradi Fric Scherbaum v Kopališki ulici. Stavba bo veljala 750.000 dinarjev.

m. **Maistrvi borci** se udeležijo povorke na vojaško strelišče v Radvanju v nedeljo. Odhod ob 9. s Trga svobode.

m. **Cetniki!** Udeležba pri otvoritvi strelišča 14. maja obvezna! Zbor ob pol 9. na Trgu svobode! Starešina.

m. **Radlo naročniki iz Studencev** pri Mariboru se pritožujejo, da že dalje časa ne morejo poslušati nobenega sporeda radi motenj, ki so nastale v toku samem, tako da se sliši samo brnenje motorja in ni mogoče razločiti besede. Posebno čuti to oni naročniki, ki stanujejo v Erjavčevi ulici. Zato zahtevajo, da poštna uprava motnje enkrat za vselej odstrani, v nasprotnem slučaju bodo primorani naročnino odpovedati.

m. **Motor so neznan storilci demontirali** v Jurčičevi ulici 8 poslovdvoj Vilku Korencu, ki ima okoli 1000 dinarjev skode.

m. **Svojo zaročenko** Marijo Š. je v nekem lokalu na Slomškovem trgu pretepel mlajši mož. Osvaž jo je s čevlji in jo laže poškodoval.

m. **V Mariboru je umrl pekovski mojster** g. Andrej Macarol. Pogreb bo v nedeljo ob 16. na Pobrežju. N. p. v m!

m. **Vlomi v mariborski okolišč** se pojasnjujejo. Mariborskim in okoliškim orožnikom se je posrečilo prijeti 9 zločinskih vlomilcev, ki so zadnje čase strahovali okolišč.

* **Nepreklicno le do ponedeljka, 15. t. m.**, se sprejemajo pri »Putniku« prijave za izlet v Postojno na binkoštno nedeljo. Vse le din 150.—.

* **Na konjske dirke v Ljutomer (Cven)** bo v slučaju zadostnega števila prijav vozil poseben avtobus »Putnika« 14. t. m. Cena din 54.—. Prijavite se takoj!

* **Sokolska četa v Radvanju** ponovi svojo obredno uspešno tridejansko veseligrzno Cvetka Golarja »Dve nevesti« v soboto, 13. t. m., ob 8. uri zvečer v gostilni Felč na Tezmem.

* **Za velike in male otroke.** Tovarna čokolade »Union« je uvedla veliko novost s tem, da je spravila v promet tako zvano »Strip-čokolado Union«. Otroci dobe z nakupom take čokolade v zaviti ku male slike s tekstom in s številko. Slike vlagajo v posebni album tovarne »Union« in v kratkem času je lahko sestavljena najlepša ilustrirana zbirka zanimivih fotografij iz filmov in od drugih prigod.

Važno opozorilo!

Vsakega 14. v mesecu začasno ugasne pravica do nezgodnega zavarovanja za 10.000 din tistim starim naročnikom, ki še niso poravnali naročnine do konca tekočega meseca. Čim prejme uprava »Večernika« od njih zaostalo naročnino, stopi njihovo zavarovanje zopet v veljavo. Poravnajte zato naročnino takoj! V Vašem interesu ne odlašajte niti dneva več!

UPRAVA »VEČERNIKA«.

* »Jadran«. Jubilejni koncert se ne vrši v soboto, 13. t. m., temveč v soboto, 20. t. m., v Sokolskem domu.

* **Zlate zapustne ure** din 230.— pri M. Jiger-jev sin, juvelir, Gosposka 15. Prodaja tudi na obroke brez povišanja cen.

* **Nočna lekarniška služba:** lekarna pri Zamorcu, Gosposka ul. 12; tel. 28-12; lekarna pri Anđelu varhu, Aleksandrova cesta 33, tel. 22-13.

Kino

* **Grajski kino, Danes »Donavsko melodije«.** Veselje, smeh, humor, lepi pokrajinski posnetki. Georg Aleksander, Gretl Theimer.

* **Esplanada kino, »Pesem sreče«** z mlado umetnico Deanno Durbin, znano iz filma »Ona in njenih 100«. Film prekrasne glasbe in petja. Višek glasbenega užitka.

* **Kino Union.** Do vključno petka prekrasna ljubzenska drama »V vrtincu belih noči« z Gaby Morlay.

* **Zvočni kino Pobrežje, 13. in 14. maja »Metropoliten«** z Lawrence Tibbetti.

Mariborsko gledališče

Petek, ob 20.: »Grobhar«. Gostovanje Mrakovke igralske skupine.

Sobota, ob 20.: »Potopljeni svet«. Red C. Zadnjič.

Nedelja, ob 20.: »Prodana nevesta«. Gostovanje gđ. Pavle Udovičeve. Zadnjič.

Zadnjičkrat Calankarjev »Potopljeni svet« bo jutri, na kar se opozirajo vsi, ki te iz verskega življenja globoko zaje-tne drame še niso videli.

Blagovna poročila

Na borzi v Novem Sadu so bile naslednje cene: bakla in sremška pšenica 143—145, slavonska 145—147, banatska 140—143, bakla koruza 100—102, bakla rž 138—140, bakla, sremški in slavonski oves 148—150, bakla in sremški ječmen 168—170, bakla in banatska moka Ogg in Og 230—240, št. 2 210—220, št. 5 190—200, št. 6 170—180, št. 7 in pol in št. 8 neizpremenjeno. Sremška in slavonska moka Ogg in Og 225—235, št. 2 205—215, št. 5 185—195, št. 6 175—185, št. 7 in pol in št. 8 brez izpremembe. Beli bakla in sremški fižol brez vreč 295—300. Tendence nestalna, promet srednji.

Radio

Petek, 12. maja: Ljubljana: 18.20 Waldteufelovi valčki (plošče), 19. poročila, 19.30 nacionalna ura, 19.50 zanimivosti o izse-ljenih (Jože Premrov), 20.20 Cvetje bajam (Clara Nj. gled. v Lj.), 21. zviki v oditih, 22. poročila, 22.30 angleške plošče. — **Beograd:** 18. mali radio koncert, 20. Prenos iz Zagreba, 20.35 igra. — **Zagreb:** 20. Kuncice skladbe, 21. iz Verdijevih oper. — **Berna-**master: 18. vokalni koncert, 19. lahka gla-ba, 20.15 Devica Orleanska. — **London:** 20.15 Beethovenov koncert, dirigent A. Toscanini. — **Paris:** 18.30 koncert iz Stasbourg, 20.30 koncert violinista Thibauda. — **Sofija:** 18.15 narodna glasba, 19.35 Puccini-jeva opera »Bohème«.

DRŽAVNA RAZREDNA LOTERIJA.

Dne 11. t. m. so bili izžrebani sledeči do-bitki:

Din 300.000.—	7396
Din 100.000.—	58599
Din 80.000.—	30147
Din 50.000.—	17867
Din 30.000.—	17988
Din 25.000.—	91830
Din 10.000.—	16155 32541 33819 45030

82803	Din 5.000.—
10535 11059 13069 16015 27354 35490 24725 66970 87771	Din 3.000.—

933 3185 24103 24178 27148 32089 34701 35289 37452 38357 42722 52587 58902 60189 60836 70807 87159 87770 89290 96343	Din 1.000.—
--	-------------

1541 13333 14733 17869 20336 22451 24298 25147 25964 38080 39021 45555 48857 49377 51744 56517 65622 65678 71751 76353 80265 81706 84036 86555 89012 90444 92596 94734 97074 45207	Din 500.—
--	-----------

(Brez jamstva.)
Prihodnje žrebanje bo 9. junija t. l.
Pooblaščenca glavnega kolektora drž. razredne loterije bančna poslovalnica BEZJAK, Maribor, Gosposka ulica 25.

Delavci pojdejo v Francijo

Delegat iz Francije je končal pri mariborski Borzi dela s sprejetjem sezonskih delavcev za prvi transport v Francijo. Sprejel je 104 delavce, ki so vsi iz bližnje mariborske okolice. Transport bo krenil v sredo zjutraj iz Maribora. Do jesen bo naše delavce spremljal gosp. Longor, uradnik Borze dela v Mariboru.

Zanimiva izjava

Na nedavnem ustanovnem običnem zboru Osrednje blagovne združbe v Mariboru je predsednik te združbe, narodni poslanec g. Spindler, med drugim obrazložil, zakaj so prav za prav ustanovili Osrednjo blagovno združbo. Dejal je, da se je edino združbi posrečilo dobiti 3 milijone dinarjev kot brezobrestno posojilo, za katerega jamči banovina. Združba je dobila tudi vse izvoznice Prizada za Slovenijo. Ta izjava je gotovo zelo značilna.

Zopet dva vloma

Preteklo noč so neznanji vlomilci vdrl v dvorišne strani v klet, kuhinjo in trafiko gostilničarke Trafela na vogalu Mel-ne ulice in Pobreške ceste. Storiteli so odnesli nekaj denarja in cigarete za 500 dinarjev. Isto noč je bilo vlomljeno tudi v pisarno Rosenbergovceva milna v Jez-darski ulici. Vlomilci so ukradli 115 di-narjev gotovine.

m. **Materinski dan in 20-letnico Can-karjeve smrti** praznuje Žensko društvo v Ljudski univerzi v ponedeljek 15. maja ob 20. uri. Predava ga prof. Ostrouška: Ženski liki iz Cankarjevih del. Recitira ga. Elv. Kraljeva.

m. **V Maltrtovali ulici pri tezenskem po-stajališču** bo pobeška občina namestila drugo električno svetilko, ker ena sama pač ne zadostja.

m. **Kopališče na Mariborskem otoku** bo odprto od 13. dalje. S tem dnem pri-čne voziti tudi mestni avtobus od Glav-nega trga. Vozl ob 9. do 19. in to vsako uro, ako je dovolj potnikov. Vožnja samo na eno stran stane din 3.— z vstopnino vred, povratna vozovnica z vstopnino vred pa stane din 4.50.

m. **Romarska nedelja na Pankracu.** Zadržila je bila planinska z uradnim izle-tom, prihodnja pa je po današnjem godu Pankracijeva, romarska nedelja, ko se obnežno ljudstvo zbere od blizu in da-leč, od tokraj in od onkraj. Zadržnikrat niso mogli priti vsi, zato se jim nudi se-daj ugodna prilika, da gredo obiskat to lepo postojanko in naše mejaše na Koz-jaku. Kdor je bil enkrat gori, si želi le zopet in zopet na ta sončni razgledni vrh.

m. **Prenovljen gostinski obrat.** Maribor se pripravlja na tujstopno prometno sezo-no. Gostinski obrati se prenavljajo. Te dni je bila popolnoma renovirana Plavčeva restavracija na Koroški cesti, tako da nudi lačnemu in žejnemu zelo prijetno in udobno zatočišče.

Kultura

Razstava Alberta Sirk v Celju

V okviru II. Celjskega kulturnega tedna je priredil akad. slikar prof. Albert Sirk v Celjskem domu kolektivno razstavo svojih novjših slik: olj, akvarelov in grafik. Kakor doslej, je Sirk tudi v najnovejšem ustvarjanju zvest svojemu živahnemu kolorizmu in impresivnemu realizmu s posebno ljubeznijo do motivov z morja in pisanega jaza. Velika večina del, ki jih je razstavil na tej razstavi, je nastala ali v Dalmaciji in Primorju, ali pa v Južni Srbiji, kamor se Sirk vsako leto vrača s svojimi mapami. Nekaj del je pa ustvaril tudi v Celju, okoli Celja in drugod po našem ozemlju. Razen tega je razstavil še nekaj prav močnih portretov in tihožiti, Sirk ina v vseh

tehnikah svojo svojsko noto, da bi spoznali njegova dela tudi brez podpisa že od daleč, najbolj svojski in najmočnejši je pa kot akvarelist. Posebno v zadnjih letih je dosegel v tej tehniki nenavadno lepe uspehe, kar so izpričale tudi njegove najboljše slike celjske razstave, ki je dosegla vsestransko dober uspeh, tako v umetniškem kakor tudi v tvarnem oziru. Celje ima že lep kader ljubiteljev likovne umetnosti in — kar je posebno značilno — se na celjskih razstavah prodaja navadno vedno več kakor na mariborskih, čeprav je Celje dvakrat manjše. Sirk je pa dosegel sedaj nedvomno rekord: prodal je 17 del izmed 46, kolikor jih je razstavil.

—r.

Grafika Ivana Kosa na razstavi v Milanu

Med mariborskimi slikarji se ukvarja edino prof. Ivan Kos intenzivneje z grafiko, in to že od vsega začetka. Na skoraj vseh dosedanjih razstavah se nam je predstavil s posređenimi lesorezi, linorezi, risbami itd., razstavil pa jih je z uspehom tudi drugod po Jugoslaviji in v tujini. Letos se je udeležil skoraj istočasno vseh razstav naše grafike v zamejstvu, velike jugoslovanske razstave na Danskem, Norveškem in Švedskem ter nedavne razstave v Milanu. Na obeh je dosegel lep uspeh pri tujih kritikih. O njegovih lesorezih in linorezih na milanski razstavi so poročali razen vseh milanskih listov tudi še nekateri drugi ita-

lijanski. Dino Bonardi je napisal v dnevniku »La Sera«, da izražajo Kosove grafike globoko, pesniško občutje svojevrstnih krajin, fino kompozicijo in blestečo tehniko. L. R. v »L'Ambrosiano« pravi, da odkriva diskretno ekspresivno stilo. Podobno so se izrazili drugi znani in priznani milanski kritiki, ki se sicer v svojih kritikah niso posluževali samo laskavih besed. Podobna priznanja je dosegel Kos s svojo grafiko v Šandinaviji. Morda bi bilo dobro, da bi nam v doglednem času pripravil doma retrospektivno razstavo te panoge svojega umetniškega udejstvovanja?

K POJASNILU G. MILANA PERTOTA

V zvezi z notico g. Milana Pertota v večerajšnji številki »Večernika« smatram, da so potrebne naslednje ugotovitve:

1. Nisem nikoli dvomil o konzervativnijski kvalifikaciji g. Milana Pertota.

2. Ugotovitev, da je kot dirigent samouk (v glasbenem studiju poznamo več strok), ni bila očitek in tudi ne zmanjšuje njegovega pomena kot zborškega dirigenta.

3. Možno je, da so se pojavile interpretacije moje recenzije, ki jim ne bi mogli pripisovati dobrohotnosti. Za ta primer želim še enkrat podčrtati vse pozitivne pasuse, ki se nanašajo na delo g. M. Pertota. S tem v zvezi si dovoljujem prosti interesiranje kroge za primerjavo z mojimi izjavami o dirigentih v prejšnjih kritikah. S to primerjavo bo postalo jasno, da cenim g. M. Pertota kot zborškega dirigenta bolj kakor se je morda komu po prvem vtisu zazdelo. Prepričan sem, da bo njegovo ime tesno povezano s predom pvskega odseka GM.

4. Pridržiujem si seveda pravico, imeti o dirigiranju svoje mnenje, ki pa ni neko posebno mnenje, ker ga delim z raznimi avtoritetami te stroke. — Leon Novak.

E. S. BRUCE:

Puščavnikova skrivnost

Da, odgovor bi bil prav preprost, če bi bil smel priznati, da mi je nekoč pomagal. Toda lepemu dekletu je vendar obljubil, da bo molčal. Zdaj je ni smel izdati in povedati, da je imel pomočnika...

V tem obupnem trenutku je Warrena imenada obšlo navdahnjenje.

»Bole je, da vam vse odkrito povem. Nadzornik«, je rekel in pogledal detektiva v obraz.

»Misli ni slaba,« je odvrnil Beeke. »Kar začnite!«

»Takole je bilo, da boste vse vedeli,« je dejal Warren. »Res sem prišel v ta vražji park. Najprej se je moje padalo zapletlo v vrhove dreves. Na svili se to dobro pozna. Potem me je zavlekel proti zidu, se tam ujetlo, in obvisel sem med nebom in zemljo. Ko sem se izvil iz njega, da bi se spustil, sem moral izgovoriti uro.«

»Da, tako bo,« je odvrnil Beeke.

»K sreči sem obvisel blizu vrha zidu,« je nadaljeval Warren. »Spelzal sem torej na vrh in potem po drugi strani navzdol. Pozneje sem opazil, da nimam več ure;

k življenje in svet. V deseti številki XIII. letnika objavlja Stanko Bunc prispevek »O poteh našega jezikoslovja«. B. Borko sestavek o Paganiniju pod naslovom »Goshi, 23 žensk in satan«, Gradivus članek »Albanija«, dr. A. Debeljak pa prispevek o Estoniki: »Iz dežele gugalmice«. Nadaljuje se roman »Parcela 32«, ostali zvezek pa izpolnjujejo razni zanimivi krajiš sestavljeni.

k Golarjeva proslava v Mariboru. Umetniški klub priredi konec tega tpeca v prostorih Ljudske univerze proslavo 60-letnice pesnika in pisatelja Cvetka Golarja s predavanjem, recitacijami in pevskimi nastopi.

k Razori. Osmi številka VII. letnika te naše odraščajoči mladini namenjene revije, ki jo izdaja Zdrženje meščansko šolskih učiteljev, urejajo pr. Tone Gaspari, je zopet bogata in pestra po leposlovni in poučnih prispevkih, kakor tudi po ilustracijah in drobiži. Leposlovje so prispevali V. Winkler, J. Brinar, Ivan Vuk in Danica Grušnova, posuene sestavke pa Ivan Matičič, Lojze Zupane in Albin Zavrl. Kot ilustrator nastopa Drago Vidmar.

Ne pozabi naročnine!

Sport

Tekmovanje za pokal prometnega ministra

Kakor vsako leto bodo železničarski športni klubi tudi letos tekmovali v nogometu za pokal, ki ga je poklonil minister za promet. Končna tekmovalna se odigrava vsako leto na kongresu Zdrženja železničarjev, že popreje pa je treba finaliste najti v kvalifikacijskem tekmovalju.

18. maja bo nastopil v Mariboru v kvalifikacijski tekmi proti SK Železničarju SK Hermes iz Ljubljane. V slučaju, da Železničar zmagaa, bo igral 21. proti SK Železničarju (Zagreb) v Mariboru. Zmagovalec v tej tekmi pride v semifinale, ki se bo že odigral na kongresu, za katerega pa še kraj ni določen. Na vsak način se nam obeta v Mariboru nekaj lepih nogometnih tekem.

5. Medklubiški odbor LAP v Mariboru (službeno). Ker so se prijavili kandidati za polaganje lahkoatletskega sodniškega izpita, se naprošajo vsi atletski sodniki, da se zanesljivo udeležijo sestanka v torek, 16. V., ob 20 na stadionu SK Železničarja.

Odločilna borba za naslov prvaka LNP-a

V NEDELJO OB 15. BO V POVRATNI TEKMI GOSTOVAL V MARIBORU SK BRATSTVO Z JESENIC

Letošnje podvezitno prvenstvo je tik pred zaključkom, še dva dni moramo počakati, da bomo izvedeli, komu bo pripadel častni naslov podvezitnega prvaka. Čeprav je v začetku tekmovalja v Mariboru prevladovalo mnenje, da bo odločitev padla v borbi med domačimi klubi, je vendarle prišlo popolnoma drugače. Tako bomo v nedeljo videli v Mariboru SK Bratstvo z Jesenic, ki se bo s tem prvič predstavilo mariborskemu občinstvu, kar bo tekmo napravilo še zanimivejšo, zlasti če pomislimo, da je isto moštvo odpravilo na domačem terenu CSK kar s 4:0, kar se že dolgo ni posrečilo nobenemu mariborskemu klubu. Oba nasprotnika se borita s popolnoma različenimi sredstvi. Maribor se poslužuje mehkejših, tehnično visoko sloječih igr, jeseničani pa poskušajo izrabiti predvsem svojo fizično premoč in

Veliko se govori

večer so merodajna samo dejstva. In dejstvo je, da ni Aspirin brez bayerovega križa.

ASPIRIN

TABLETE

Originali: reg. pod št. 35089 od 1. 10. 1913.

igrarjo na brze prodore, zlasti ker razpolagajo z dobrim startom. Težišče moštva je v srednjem krilu in notranjem napadalnem trju.

Maribor je odpravil nedeljske goste po težki borbi na Jesenicah z rezultatom 3:1, naskok dveh golov je precej, vendar pa ne nudi še nobenega jamstva, da je domačinom naslov prvaka že zagotovljen. Radi visokega vložka, za katerega se bo igralo, se obeta torej jako zanimiva in napeta borba, ki bo privabila na Rapidovo igrišče številno občinstvo. Začetek ob 15. Za sodnika te tekme je določen ss. g. Deržaj iz Ljubljane.

Tudi v predtekmi se nam bo predstavil doslej popolnoma neznan nasprotnik SK Mladine iz Slovenjegra Gradca, ki bo nastopil proti kombiniranemu moštvu SSK Maribora. Sodnik bo g. Nemeš.

Italija proti Angliji

Tekmo Italija-Anglija bo prenašala beograjska radijska postaja

Po poročilih italijanskih listov bo jutri italijanska nogometna reprezentanca proti Angliji sestavljena tako: Oliveri, Rava, Fanni, Lacatelli, Andreolo, Serantoni, Biavatti, Meaza, Piola, Perazolo, Collausi. Tekmi bo prisostvoval tudi naš zvezni kapetan g. B. Simonović, okoli 17. ure bo prenašala tekmo beograjska radijska postaja.

DANES SE BO ZACELO TEKMOVANJE V BUDIMPEŠTI

Danes popoldne se bodo pričele v Budimpešti igre za Davisov cup med Jugoslavijo in Madžarsko. Madžari so doleteli za svoje zastopnike Gaboryja, Asbatha, Dallosa in Csikosa, dočim bosta za Jugoslavijo tekmovala Puncce in Mitić, katerima se je pridružil kot rezerva še Palada. Za danes popoldne sta izbrana sledeča para: Mitić-dr. Dallos in Puncce-Asboth, jutri je na sporedu double Puncce-Mitić-Gabory-Csikos, v nedeljo pa še preostala singla. Madžarski tisk piše, da so Jugoslovani na papirju sicer sigurni favoriti, da pa se je treba pripraviti tudi na eventualna presenečenja.

Sokolistvo

Uprava Sokolske župe Maribor poziva brate, sestre in naraščal, da se polnoštevilno udeležijo koncerta Glasbene Matice, ki bo v sredo, 17. majnika, ob 20. v Sokolskem domu.

Silviški Sokol se je nedavno predstavil občinstvu z Meškovo dramo »Matie, ki je našla pri občinstvu priserčen odmev. Igra je v režiji br. Docauerja odlično uspeła.

17

Clinton je zardel. »Mislim, da ne,« je hitro rekel. »Drugega vam ne bi vedel povedati...« Zanimalo bi me pa, kako je prišel mrtvec v kabino mojega letala. Čakajte, nečesa sem se pri tem spomnil. Ko sem se s padalom blížal zemlji, nisem nikjer videl plamenca. Letalo se ni takoj vžgalo, ker bi bil moral ogenj videti. Bil sem še dovolj visoko, ko je letalo moralo prileteti na tla. Kako je potem nastal ogenj?

»Sodim, da bomo to še razkrili,« je odvrnil Beeke. »Zdaj lahko odidete. Morda vas bom moral pozneje še kaj vprašati in zato vas prosim, da ne bi zapustili vasi. Nekaj ur boste že na kakšen način prebili. Jaz pojdem pa zdaj v mrtvašnico.«

Warren ni bil prav dobre volje, ko je odšel. Vedel je, da mu nadzornik ne verjame.

Ko je izginil, je Beeke pomežiknil Eustaceu in zavzdihnil:

»Če nama mladi mož ne bi pripovedoval pravljic, pri katerih bi šlovek stoji zaspal, bi mislil, da samo trativa čas v tem gnezdu,« e dejal in natlačil pipo. »Ali ni to čudno? Tako pošten je videti in tako odkrit, pa laže kakor iz knjige.«

»All mislite, da res laže?« se je začul od Eustacea. »Bil sem prepričan, da je njegova zgodba resnična.«

»Vi bi bili za detektiva na platni, ne pa v življenju, dragi Eustace. Saj ne vidite dalje kakor do konca nosu,« je dejal. »Nekaj me pa zanima: zakaj ne mara povedati resnice?«

»Njegova razlaga se mi je zdela zelo logična. Ko je govoril o travniku, ni vedel, da so odkrili v letalu mrtveca, pozneje pa svojih besed ni maral preklicati. Toda, kaj se vam zdi na njegovi drugi zgodbi izmišljeni?«

»Lahko je vse res ali pa ne,« je rekel Beeke in si prižgal pipo. »Vse se preveč lepo ujema, in to je pogosto bolj sumljivo kakor kakšna zmedena zgodba. Njegova razlaga, da se mu je padalo zataknilo na zidu, zveni prav lepo, ali ne? In da je potem po drugi strani zidu zlezal na tla...«

»Ali to ne more biti res?« je vprašal Eustace.

»Nekaj ste pozabili,« tudi Clinton se ni tega spomnil,« je odvrnil Beeke in zavil proti vratom. »Kako se je moglo padalo ujeti na vrhu zidu, če je vrh gladek in ni posut niti s steklenimi drobci.«

»Mogoče na kakšni opeki, ki je štrlela iz zidu...«

»Ni slabo,« je priklinal Beeke. »Toda kako bi ga bil mogel Clinton v tem primeru sneti brez tuje pomoči?«

(Dalje sledi.)

